

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2013. október 15.

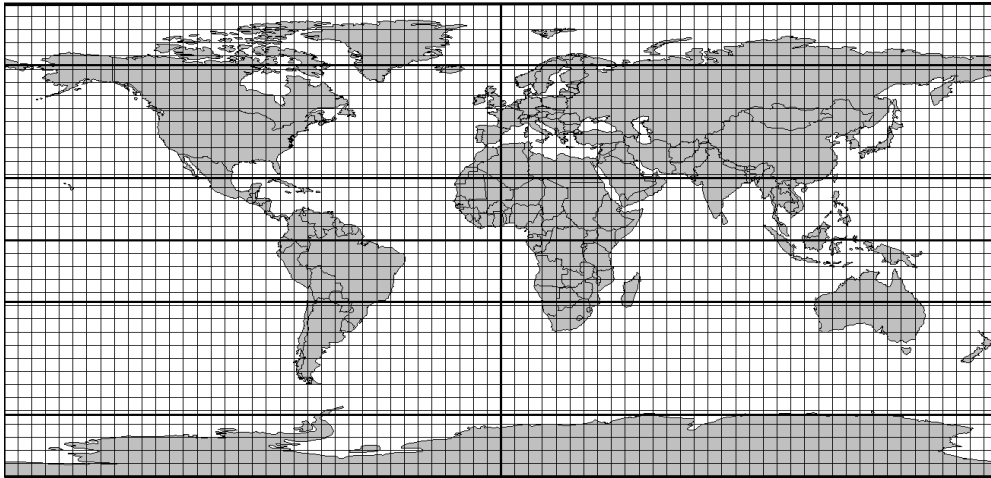
FÖLDRAJZ

**EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

---

1. FELADAT**a)**

Északi-sark

Északi sarkkör

Ráktérítő

Egyenlítő

d.sz. 23.5° d.sz. 66.5° d.sz. 90°

A pólusok, a sarkkörök, a térítők, az Egyenlítő és a kezdő hosszúsági kör berajzolásáért
1-1 pont jár.

8 pont

A nevezetes szélességi körök megnevezése, illetve a koordináták beírása 1-1 pont.

7 pont

15 pont

b)

1. Hengervetület
2. A sarkoknál / é.sz. és d.sz. 90° -nál
3. $\approx 40\,000$ km
4. 0 km
5. $\approx 20\,000$ km

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

5 pont

Összesen 20 pont**2. FELADAT****a)**

- A: Dél
B: Kelet

1 pont

1 pont

2 pont

b)

1. december 22.
2. március 21. és szeptember 23.
3. június 22.

1 pont

1+1 pont

1 pont

4 pont

c)

4. 06.00 / 6 óra/ reggel 6 óra
5. 18.00 / 18 óra /délután 6 óra

1 pont

1 pont

2 pont

- d)**
 Számítás elve: $(90^\circ - 47^\circ) + 23,5^\circ = 66,5^\circ$ 1 pont
 Delelési magasság: $66,5^\circ$ 1 pont
2 pont
- e)**
 1. Baktérítő 1 pont
 2. Egyenlítő 1 pont
 3. Ráktérítő 1 pont
3 pont
- f)**
 1. pályához: tél 1 pont
 2. pályához: tavasz és ősz 1+1 pont
3 pont

Összesen 16 pont

3. FELADAT

1. C
2. D
3. E
4. B
5. D
6. C
7. B
8. A
9. C
10. D
11. E
12. B
13. D
14. B
15. D

Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen 15 pont

4. FELADAT

- a)**
 1. Északkeleti passzátszél / passzátszél 1 pont
 2. Nyugatias szél 1 pont
2 pont
- b)**
 1. (Nyári) monszun 1 pont
 2. Délnyugatról 1 pont
 3. Délkeleti passzátszélből 1 pont
 4. Csapadékosat 1 pont
4 pont

c)

1. Sarki szél	1 pont
2. Északkelet	1 pont
3. Északi	1 pont

3 pont

Összesen 9 pont**5. FELADAT**

1. alsó légkörben (sztratoszférában)	1 pont
2. kb. -10 °C	1 pont
3. kb. 27 000-29 000 m	1 pont
4. 20-30 km közötti értékek elfogadhatóak	1 pont

Összesen 4 pont**6. FELADAT**

a)

1. Fjordok	1 pont
2. Tavak / morénasánc / vándorkő / vásott szikla	1 pont
3. U alakú völgy	1 pont
4. Moréna által elgátolt tó / gleccsertó	1 pont
Moréna	1 pont
A belföldi jégtakaró hozta magával a jégkorszakban.	1 pont
Vándorkő	1 pont

7 pont

b) B, D

1+1 pont

2 pont

c) Az a magasság, amely fölött több hó hullik, mint amennyi nyáron elolvad/ amely fölött a hó egy része tartósan megmarad, felhalmozódik. 1 pont

Másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

E)

1 pont

2 pont

Összesen 11 pont**7. FELADAT**

a)

1. 90%-a, 9/10-e	1 pont
2. a (Labrador) tengeráramlás szállította	1 pont

2 pont

b) -2 °C és -2,8 °C közötti értékek elfogadhatóak
A tengervíz sótartalma

1 pont

1 pont

2 pont

c)

2	<	3	<	1
---	---	---	---	---

1 pont

1 pont

Összesen 5 pont

8. FELADAT**a)**

1. A hegységen átkelő leszálló levegő alacsony nedvességtartalma miatt / a medencejelleg miatt / a leszálló levegő felmelegedése miatt. 1 pont
2. Alul helyezkedik el a hideg levegő, ezért nem alakul ki a csapadékképződés feltétele (nincs feláramlás) / a felszín túlhűlése miatt. 1+1 pont
3. Mérsékelt övezet 1 pont
4. A passzát szélrendszer leszálló ága / állandó leszálló légmozgás 1 pont

5 pont

b) Állatok világos szőrszíne, nagyobb hűtőfelület pl. fül, szárazságtűrő növények (tövis, pozsgásság), rejtőzködő életmód, a csapadékhoz kötődő rövid tenyészidő. *Bármelyik három említése elfogadható.*

1+1+1 pont

3 pont

c) A kőzetek aprózódásából

- hóingás / hóingadozás
- szél

1 pont

1 pont

1 pont

3 pont

d) az erős kisugárzás

ok: a sivatagban nincs/ritka a felhőképződés, / kevesebb az üvegházgáz

1 pont

1 pont

2 pont

e)

A: homoksivatag / homokfodor

B: kőgomba / gombaszikla

C: kőivatag

D: homokbucka / dűne

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

4 pont

Összesen 17 pont**9. FELADAT****a)**

- A: Nemzetközi Vöröskereszt: 4 1+1 pont
- B: Egyesült Nemzetek Szervezete: 2 1+1 pont
- C: Egészségügyi Világszervezet: 1 1+1 pont
- Csak a szervezet pontos megnevezéséért jár a pont.*

3 pont

b) Minden helyesen beírt állítás 1 pont. Pontozás az a) részfeladatnál szerepel.

3 pont

Összesen 6 pont**10. FELADAT**

1. A
2. G
3. F
4. D
5. B
6. E
7. C

*Minden helyes válasz 1 pont.***Összesen 7 pont**

11. FELADAT**a)**

1.	gránit	1 pont
2.	andezit	1 pont
3.	mészkö	1 pont
4.	óidő	1 pont
5.	középidő	1 pont
6.	harmadidőszak	1 pont
7.	Duna–Ipoly	1 pont
8.	lignit	1 pont
Az X jelet a Bükk oszlopába kell beírni.		1 pont

9 pont**b)**

1.	Paks	1 pont
2.	Szekszárd	1 pont
3.	Baja	1 pont

3 pont**Összesen 12 pont****12. FELADAT****a)**

1.	Odera	1 pont
2.	Elba	1 pont
3.	Pó	1 pont
4.	Rhône	1 pont
5.	Dnyeper	1 pont
6.	Duna	1 pont
7.	Rajna	1 pont
8.	Volga	1 pont
Bekarikázva: Kijev és Nyizsnyij Novgorod		1+1 pont

10 pont**b)**

a)	Duna	1 pont
b)	Fertő	1 pont
c)	Rába	1 pont
d)	Bóden-tó	1 pont
1.	Linz	1 pont
2.	Salzburg	1 pont
3.	Bécs (Wien)	1 pont
4.	Pozsony (Bratislava)	1 pont
5.	Sopron	1 pont
6.	Graz	1 pont
I.	Bécsi-medence	1 pont
II.	Kőszegi-hegység	1 pont
III.	(Keleti-) Alpok	1 pont

13 pont**Összesen 23 pont**

13. FELADAT**a) Vízrajz**

- a) Mexikói-öböl 1 pont
 b) Karib (Antilla)-tenger 1 pont

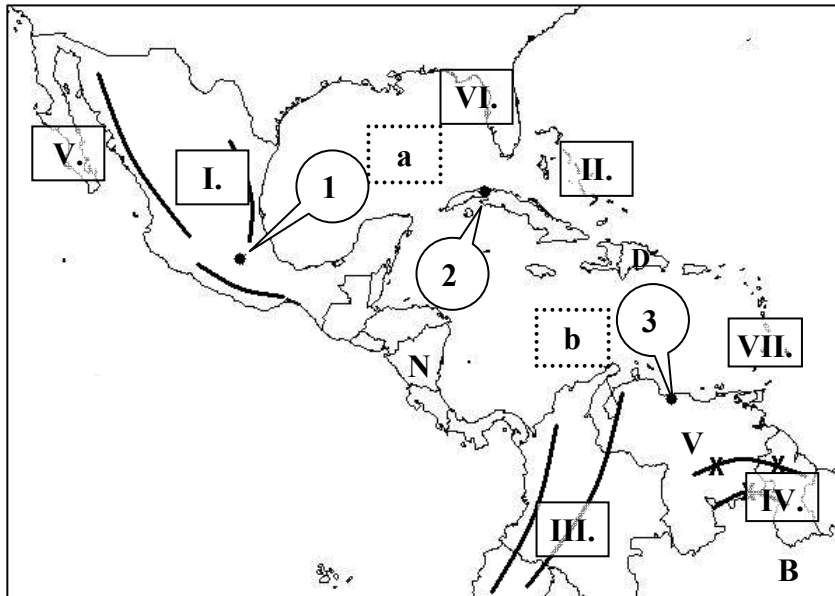
Tájak

- I. Mexikói-fennsík 1 pont
 II. Bahama-szigetek 1 pont
 III. Andok 1 pont
 IV. Guyanai-hegyvidék 1 pont
 V. Kaliforniai-félsziget 1 pont
 VI. Floridai-félsziget 1 pont
 VII. Antillák 1 pont

Városok

1. Mexikóváros 1 pont
 2. Havanna 1 pont
 3. Caracas 1 pont

12 pont	
----------------	--

b)

Megjegyzés: Pont csak akkor adható, ha a megfelelő kezdőbetűt a megfelelő országba írta a vizsgázó.

Minden helyesen beírt betű egy pont.

4 pont	
---------------	--

c)

Mt. Pelée: VII.

	1 pont
--	--------

1 pont	
---------------	--

d)

Andezit

	1 pont
--	--------

1 pont	
---------------	--

e)

1. Spanyol

	1 pont
--	--------

3. Spanyol

	1 pont
--	--------

2 pont	
---------------	--

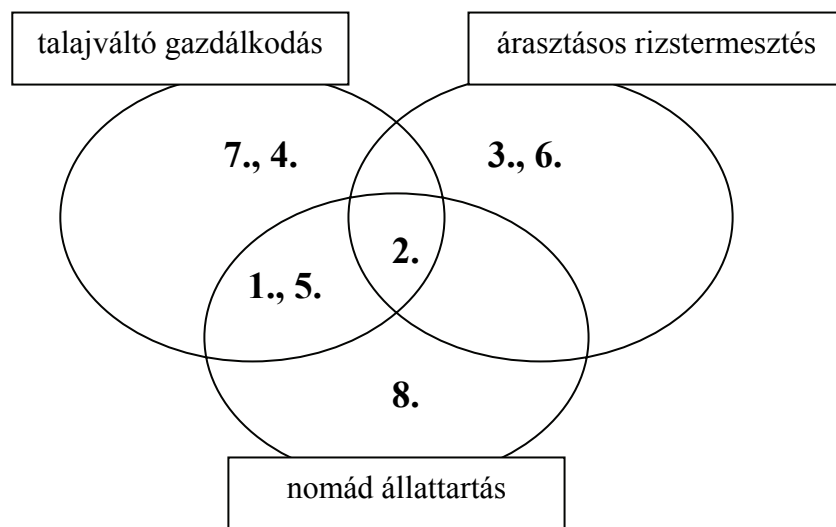
Összesen 20 pont
----

14. FELADAT

1. C
2. C
3. B
4. A
5. A

Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen 5 pont
----

15. FELADAT

Minden megfelelő helyre beírt válasz 1 pont.

Összesen 8 pont
----

16. FELADAT

a)

1. (Termelési) tényezők	1 pont
2. a) Természeti erőforrás	1 pont
b) Tőke / társadalmi, gazdasági erőforrás	1 pont

3 pont	
---------------	--

b)

A munkaerő megfelelő fizikai, egészségi állapota, életkora, nemek szerinti megoszlása. A munkaerő megfelelő képzettsége, szaktudása, szorgalma, motiváltsága 1+1+1 pont

Más hasonló tartalmú megfogalmazás is elfogadható. Önmagában a (megfelelő) munkaerő kifejezésre is adható 1 pont.

3 pont	
---------------	--

c)

1. technológia 1 pont
2.

Alapanyaggyártás	Nehézipar	Könnyűipar	Feldolgozóipar
	A		A

Minden helyesen beírt betű egy pont.

Megjegyzés: A lehetségesnél több helyre történő beírás pontlevonással jár, de 0 pontnál kevesebb nem adható.

2 pont

3. szekunder / második szektor / ipar 1 pont

4 pont	
---------------	--

Összesen 10 pont
----

17. FELADAT

a)

- 1: Túlhalászás 1 pont
2: Erdőirtás / talajerózió 1 pont
3: Elsivatagosodás 1 pont

3 pont	
---------------	--

b)

1. Fa értékesítése, bányák nyitása, út- és egyéb építkezések, művelhető területek nyérése, települések terjeszkedése 1+1+1 pont
Bármelyik három ok elfogadható. Más helyes válasz is elfogadható.
2. Élőhelyek veszélyeztetése, talaj erodálódása, lokális éghajlat megváltozása, lokális éghajlati hatás globális változássá válása, szén-dioxid megkötésének a csökkenése, biodiverzitás csökkenése 1+1 pont
Bármelyik két következmény elfogadható. Más helyes válasz is elfogadható.

5 pont	
---------------	--

c)

1. Száhel-övezet 1 pont
2. Állattartás / terjeszkedő földművelés / túllegeltetés 1 pont
3. Járványok, polgárháború, munkanélküliség, vallási ellentétek, éhínség 1+1 pont
Bármelyik két példa elfogadható. Más helyes válasz is elfogadható.

4 pont	
---------------	--

Megjegyzés: A b) és a c) feladatrészre az a) feladat pontatlan megoldása mellett is értékelhető.

Összesen 12 pont

A feladatlappal elérhető összes pontszám: 200 pont
